

Pataki Gábor

Az idő szövedéke

Gábor Áron kiállításai

Faur Zsófi Galéria,
2022. III. 17. – IV. 14.
B32 Galéria,
2022. III. 16. – IV. 8.

Hegyi Lóránd „Permanens metamorfózisként” jellemezte Gábor Áron művészetét, s úgy gondolom, megállapítása a művész egész pályáivére érvényes lehet. Folyamatos változások és átváltoztatások: az idő, a tér, a természet és az érzelmi rezdülések szakadatlan át- és egymásba bucskázása. E mostani kettős kiállítás is ezt igazolja.

A Faur Zsófi Galériában ugyanis most egy visszatekintő válogatás is látható. A helyiség adottságai miatt ez ugyan aligha lehet reprezentatív, de annyi ez alapján is rögzíthető, hogy műveit a kezdetek emberállatainak színesen villódzó motívumhalmaitól a színzuhatagokból felépülő fejformákon s a Möbius-szalagként tekeredő színörvényeken át az alacsony horizontvonalú tájakat idéző munkákig (nem beszélve a most nem szereplő installációkról és filmekről) ugyanez a folyamatos áttűnés jellemzi.

Kissé szigorodva, ellenpontokkal kiegészítve, de ez az alapja a 2000-es évek közepén induló, meghatározó fontosságú sorozatnak, a *Szin-tézis*nek, melyből most a

Bartók 32 Galériában látható válogatás. Az addigi művek bizonytalanabb, kiszámíthatatlanabb téri helyzetével szemben itt jóval nagyobb szerepe lesz a függőleges-vízszintes tagolásnak. Szinte a sorozat valamennyi darabján erőteljes fekete és rótvörös sávok, csíkok adnak a képtérnek markáns tagolást. Alattuk, mögöttük, közöttük lebegnek a jóval éteribben, áttetszőbben kezelt, szabálytalan színcomók, hullámzó kötegek. Maga Gábor Áron „rendteremtő érzékenységről” beszél eme távolabbról szigorúan egyneműnek tetsző, de közelebb lépve élni, lélegezni kezdő színsávok kapcsán, s valóban, mintha keretet, józanító ellenérvet adnának a szabad futású színakkordok mellé. Nélkülük túlságosan is öncélúnak, fegyelmezetlennek tűnhetnének ezek a laza, fűstszerűen könnyed színpamacskok.

A művész ugyanis tisztában van képességeivel, s az abból fakadó veszéllyel is. Tudja, hogy virtuóz könnyedséggel kezeli az ecsetet, s kápráztató színorgiákat rendezhetne, ha akarná, hiába igyekezne, akkor se válhatna a „bad painting” képviselőjévé. De tudja azt is,

GÁBOR Áron:
Nyílt és zárt világ,
2000, olaj, vászon,
200×300 cm
A művész jóvoltából
←

GÁBOR Áron:
Szemek tükrében
I., III., XXVI., XXVII.,
2020, papír, vegyes
technika, 80×60 cm
A művész jóvoltából
→

hogy fegyelem és kontroll nélkül szemkápráztató, nézőcsalogató, de súly és hitel nélküli bravúrdarabok, afféle festészeti Ördögtrilla-szonáták kerülnének ki a keze alól.

A sorozat másik sajátossága a fedett és feltárt/nyitott felületek, rétegek nehezen kiszámítható váltakozása. Mintha a művész egyszerre csupasztatná le önmagát, s vonná be a nézőt a mű születésének könnyednek tűnő, valójában pillanatnyi, ám a kép szempontjából meghatározó döntésektől függő, így feszültségektől terhes folyamatába. Már-már elérkeznék a jóléretsütségünkből kifolyólag a bensőnket kellemesen simogató „aha-élmény” küszöbéig, mikor a következő motívumsoron egymást titokzatosan fedő, elbizakodottságunkat zavarba hozó részletekre bukkanunk. A festmény „szövedéke mindig felfeslik valahol”, hogy aztán újra elfedje magát.

Egy újabb szemszögből megközelítve mintha a bergsoni objektív és szubjektív idő és az élan vital fogalma is alkalmazható lenne rájuk. Ebben az értelmezésben a képkeret és a szigorú színsávok képviselnék a valós és megmásíthatatlan időfolyamatot, a körülöttük bolyongó színfoszlányok pedig az intuitívan megélt időt, ahol „a szabadság felé törekvő ember élete” (ebben az esetben a művész alkotótevékenysége) „egyedi élmények időben folyamattá alakult sorozata.”¹ S talán ez a tér és az idő korlátait szétfeszíteni igyekvő szabadságpotenciál a sorozat legfontosabb hozadéka.

Mindeközben persze az objektív idő is végezte munkáját, s nem valószínű, hogy az elmúlt két-három évet és jelenünket aranybetűkkel írják fel majd a krónikákba. Klímaválság, demokráciadeficit, a társadalmak s a politikai nézetek végletes polarizáltsága s a közösségi

érintkezést nagy mértékben korlátozó világvárvány a művészetben sem maradt következmények nélkül. Gábor Áron, mint megannyi más alkotó, befelé, önmagába fordult. Az amúgy is introvertált, a nyers valóságselemeket megsűrűző művész most régi motívumát, az egykor szétnyíló, pólusokká szakadó fejformát deriválja tovább. Egy (vagy néha két egymásba érő) többé-kevésbé szabályos körforma marad belőlük. A *Szemek tükrében* című sorozat, melynek néhány lapja most a Faur Zsófi Galéria pincéjében látható, nem fogja nézőjét túlzott optimizmussal eltölteni. A címből kiindulva nem is annyira a szem, mint annak hajszalerekkel és idegrostokkal behálózott fenéke, a látványt az agyba továbbító része tűnik fel a lapokon. S eleve figyelmet érdemelhet, hogy egykorvult, a térbe maguknak utat törő, azt elfoglalni kívánó fejalakzataival ellentétben itt most zárt formákat találunk. Minden belül marad.

S e belső körben nem híradófelvételeket látunk. Aszályos, kirepedezett földek, a kórházfolyosókon hörgő betegek, merénylők és tüntetők helyett legfeljebb gomolyagokat, vérereket vagy a gomba micéliumait idéző fonaltöredékeket, buzgárszerű formahullámzásokat láthatunk. S mindezt rendkívül visszafogottan, szürkére, fehérre, feketére s némi vörösre redukált színvilággal. Egy komoly bajban levő világ gondjait tehát egy műterme menedékebe visszahúzódott, érzékeny művész virtuális tükrében, szemfenekén. S ezek a művész pályáivének egészéhez képest erőteljes understatementtel fogalmazott, szordínós munkák épp ezért s épp a kiabáló, egymást tuszkoló képek korában lehetnek hiteles tudósítások.

↑
GÁBOR ÁRON:
Fényfolyamat IV.,
2006, olaj, vászon,
80×120 cm
A művész jóvoltából

1 Dergez-Rippl Dóra: *Függetlenség és szemlélődés fogalmai Bergson időfilozófiájában*, 2020, Performa 11, 97.